

Pöytäkirja

VN/26527/2023

22.1.2025

Kansalaisjärjestöstrategia OM140:00/2023

Työryhmän kokous 10/2024

Aika Torstai 21.11.2024 klo 9.01–10.15

Paikka Kokoushuone Labor, Meritullinkatu 10 ja Teams

Työryhmän jäsenet
(varajäsenet suluissa)

Johanna Suurpää, oikeusministeriö, puheenjohtaja
Risto Alatarvas (~~Sanna Malkki~~), valtioneuvoston kanslia
~~Eeva Koivunen (Sini Erholtz)~~, sisäministeriö
Pekka Hukka (~~Claus Lindroos~~), ulkoministeriö
~~Heta-Elena Heiskanen (Anu Häkli)~~, ympäristöministeriö
~~Tiina Kivisaari~~, opetus- ja kulttuuriministeriö
Pauliina Pussinen (~~Markku Mölläri~~), valtiovarainministeriö
~~Olli Rusanen (Marikaisa Tiilikainen)~~, puolustusministeriö
~~Mona Särkelä (Jaakko Kiilunen)~~, sosiaali- ja terveysministeriö
Varpu Taarna, työ- ja elinkeinoministeriö
Sami Tantarimäki, maa- ja metsätalousministeriö
~~Niklas Wilhelmsson (Jyrki Jauhiainen)~~, oikeusministeriö

Asiantuntijajäsenet
(varajäsenet suluissa)

Emmanuel Sibomana (Jaana Vasama), Etnisten suhteiden neuvottelukunta
~~Taina Susiluoto (Anna Munsterhjelm)~~, Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta

Kutsutut asiantuntijat Juha Viertola, selvityshenkilö

Sihteerit Mikko Lehtonen, oikeusministeriö
~~Maria Wakeham-Hartonen~~, oikeusministeriö
Oula-Antti Labba, oikeusministeriö
Peter Kariuki, oikeusministeriö

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

1 KOKOUKSEN AVAAMINEN

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.01 ja sihteeristö kirjasi läsnäolijat.

2 ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN

Päätös: Hyväksyttiin 14.11.2024 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Asiakohta 4 Työryhmän kokoonpanon muutokset käsitellään seuraavassa kokouksessa. Alkuperäinen asiakohta 6 Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä koskeva selvitys käsiteltiin aikataulusyistä kolmantena asiakohtana työryhmän kokouksessa.

3 JÄRJESTÖ- JA VAPAAEHTOISTOIMINNAN LAINSÄÄDÄNNÖLLISIÄ ESTEITÄ KOSKEVA SELVITYS

Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä koskeva selvitys valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä. Verkkokeskustelu käytiin lokakuussa 2024. Työryhmä käsitteli selvityksen tämän hetkiset tulokset selvityshenkilö Juha Viertolan esittelyn perusteella.

Päätös: Merkittiin järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä koskevasta selvityksestä käyty keskustelu tiedoksi.

Oikeusministeriön tavoitteena on julkaista selvitykseen perustuva raportti vuoden 2025 alussa kaikille avoimessa keskustelutilaisuudessa ja viestiä selvityksen tuloksista säädösvalmistelijoille hallinnonaloilla.

Liite 1: Norminpurku

Keskustelussa esiin nousseet asiat

Alustavien tulosten mukaan järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä on vaikea havaita tai ne ovat pistemäisiä. Valtionavustustoiminnassa ja valtionavustusten ehdoissa ja rajoituksissa tunnustetaan kehittämisen varaa. On tilanteita, jolloin kansallisesti ei voida poiketa EU-lainsäädännöstä.

Vaikuttaa siltä, että alustavat tulokset ovat saman suuntaisia kuin muissa norminpurkuhankkeissa. Kuntien normien keventämistä ja digitalisaation ja

tiedon liikkuvuuden esteiden purkamista valmistellaan [valtiovarainministeriössä](#).

Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevan selvityksen on määrä valmistua oikeusministeriön toimeksiannosta joulukuun puoliväliin mennessä, minkä jälkeen valmistellaan selvitykseen perustuvan raportin julkaisua ministeriön julkaisusarjassa. Strategiatyöryhmä ja oikeusministeriö antavat palautetta luonnoksesta ennen raportin julkaisua. Selvityshenkilö tekee päätelmät itsenäisesti.

Strategiatyöryhmä käy tulokset läpi ja keskustelee niiden mahdollisista vaikutuksista kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoon.

4 **EDELLISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAN HYVÄKSYMINEN**

Työryhmän edellinen kokous 9/2024 järjestettiin 22.10.2024.

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen 9/2024 pöytäkirja ja julkaistiin se hankesivulla.

Liite 2: Työryhmän pöytäkirja 9/2024 22.10.2024

5 **TILANNEKATSAUS JA KOKOUSAIKATAULU 2025**

Työryhmä koordinoi strategian hallintorajat ylittävää toimeenpanoa. Työryhmä kävi lävitse tilannekatsauksen ja muodosti yhteistä tilannekuvaa hallinnonalojen valmistelun perusteella. Työryhmä sopi myös vuoden 2025 kokousaikataulusta.

Päätös: Merkittiin työryhmän tilannekatsaus ja siitä käyty keskustelu tiedoksi.

Liite 3: Tilannekatsaus 11/2024

Keskustelussa esiin nousseet asiat

Oulun alueellinen kansalaisjärjestöakatemia on katsottavissa [tallenteena](#). Oulun kaupungille myönnettiin EU:n URBACT hyvän käytännön tunnustus avoimen hallinnon toimintasuunnitelmastaan. Alueellisia kansalaisjärjestöakatemiaita kannattaa hyödyntää esimerkiksi kansalaisyhteiskuntavision muodostamisessa.

Strategisen tutkimuksen neuvosto ([STN](#)) myönsi juuri uutta tutkimusrahoitusta. Rahoitusta myönnettiin esimerkiksi demokratian tulevaisuutta koskevaan tutkimukseen. Näitä tutkimushankkeita on syytä seurata ja koota teemoja yhteen myös strategiatyön tueksi.

Ulkoministeriö vahvistaa kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia hakea kansainvälistä rahoitusta. Ministeriö julkaisi tavoitteeseen liittyvän, pilotoivan valtionavustushaun 20.11.2024. Valtionavustushaku jatkuu Haeavustuksia.fi-palvelussa 31.12.2024 asti. Tätä pilottia seurataan myös strategiatyöryhmässä. Lisäksi on tärkeää jatkaa keskustelua siitä, miten kansalaisjärjestöjen valmiuksia hakea ja saada EU-rahoitusta voitaisiin kehittää.

Päätös: Päätettiin vuoden 2025 kokousaikataulu ehdotuksen mukaisesti. Tavoitteena on järjestää tammikuun 2025 kokous työryhmän laajennetussa kokoonpanossa. Työryhmän jäsenille lähetettiin kalenterivaraukset.

- Kokous 1/2025: Keskiviikko 22.1.2025 klo 13.00–15.00, kokoushuone Labor, oikeusministeriö
- Kokous 2/2025: Tiistai 15.4.2024 klo 13.00–15.00, kokoushuone Labor, oikeusministeriö
- Kokous 3/2025: Torstai 21.8.2024 klo 13.00–15.00, kokoushuone Labor, oikeusministeriö
- Kokous 4/2025: Torstai 27.11.2024 klo 9.00–11.00, kokoushuone Labor, oikeusministeriö

6 KANSALAISSYHTEISKUNTAVISION MUODOSTAMINEN

Työryhmä käsitteli Mikko Lehtosen esittelyn perusteella työsuunnitelman kansalaisyhteiskuntavision muodostamiseksi, joka on osa kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoa.

Päätös: Merkittiin kansalaisyhteiskuntavision muodostamista koskevan suunnitelman ensimmäinen versio ja siitä käyty keskustelu tiedoksi.

Työryhmä ja työryhmässä mukana olevat neuvottelukunnat voivat lähettää sähköpostitse palautetta suunnitelmasta 13.12.2024 asti. Tavoitteena on

julkaista työsuunnitelma hankesivulla tammikuun 2025 lopulla, jotta valmistelua on helppo seurata.

Liite 4: Työsuunnitelma kansalaisyhteiskuntavision muodostamiseksi

Keskustelussa esiin nousseet asiat

Parhaillaan valmistellaan maaseutupoliittista selontekoa, missä hyödynnetään esimerkiksi alueellisia tilaisuuksia ja Polis-alustaa. Vastaavia hyviä käytäntöjä käydään lävitse työsuunnitelmaa tarkennettaessa. Olennaista on, että työsuunnitelmassa otetaan selkeästi kantaa, miksi visiota muodostetaan, ketä varten sitä tehdään ja miten visioivaa keskustelua rajataan. Prosessin huolellinen suunnitteleminen ja kuvaaminen tukevat myös odotusten hallintaa.

Parhaillaan käydään kansallisia dialogeja aiheesta *Mikä tuo meidät yhteen: Millaiset asiat, paikat, toimijat ja tekemisen tavat voivat tuoda meitä yhteen nyt ja tulevaisuudessa? Mitä saa sinut, yhteisösi, organisaatiosi tai päättäjät tulemaan yhteen?* Näiden dialogien anti otetaan huomioon myös visiota muodostettaessa. Koska valmisteluresurssit ovat niukat, kansallisten dialogien kaltaiset valmiit menetelmät ovat hyödyllisiä.

Pienet kansalaisjärjestöt on tärkeää kutsua mukaan visiotyöhön ja varmistaa, että keskustelu on moniäänistä ja mahdollisimman yhdenvertaista. Moniäänisyyttä voidaan lisätä myös muilla tavoilla, kuten digiraateja hyödyntämällä.

7 VALTIONAVUSTUSKÄYTÄNTEIDEN UUDISTAMINEN

Työryhmä sai tiedoksi valtionavustuskäytänteiden uudistamisjaoston työsuunnitelman Mikko Lehtosen esittelyn perusteella Asiaan liittyvä Otakantaa.fi-kysely on avoinna 5.12.2024 asti.

Päätös: Merkittiin valtionavustuskäytänteiden uudistamisesta käyty keskustelu tiedoksi.

Merkittiin myös tiedoksi, että valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan hallituksen esitystä valtionavustuslain osittaisuudistuksesta, jonka etenemistä strategiatyöryhmä seuraa erikseen.

Liite 5: Valtionavustuskäytänteiden uudistaminen

8 KANSALAIJÄRJESTÖILLE RELEVANTTEJA EU-RAHOITUSOHJELMIA

Työryhmä sai katsauksen kansalaisjärjestöille relevantteihin EU-rahoitusohjelmiin ja tiedonkeruun etenemiseen Mikko Lehtosen esittelyn perusteella. Tiedonkeruu perustuu rahoitusohjelmien verkkosivuilla oleviin tietoihin ja rahoitusohjelma-asiantuntijoilta saatuihin tarkentaviin tietoihin. Kansalaisjärjestöjä koskevia tietoja pyydettiin 16 rahoitusohjelma-asiantuntijalta 29.11.2024 mennessä. Työryhmä käsitteli alustavia havaintoja.

Päätös: Merkittiin kansalaisjärjestöille relevanteista EU-rahoitusohjelmista käyty keskustelu tiedoksi.

Liite 6: Kansalaisjärjestöille relevantteja EU-rahoitusohjelmia

9 MUUT ASIAT

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

10 TIEDOKSI

Päätös: Merkittiin seuraavat asiat tiedoksi:

- Valtionavustuskäytänteiden uudistamiseen liittyvä [kysely](#) on julkaistu Otakantaa.fi-palvelussa. Kysely on auki kolme viikkoa.
- Uusi [opas](#) OECD Practical Guide for Policymakers on Protecting and Promoting Civic Space julkaistiin 20. marraskuuta. Julkaisutilaisuuden tallenne on myöhemmin katsottavissa jälkikäteen.
- Sisäministeriö julkaisi kansallisen voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen ja säätiöiden (NPO, non-profit organisation) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen [riskiarvion](#).

11 SEURAAVA KOKOUS

Työryhmän seuraava kokous 1/2025 järjestetään keskiviikkona 22.1.2025 laajennetussa kokoonpanossaan. Seuraavan kokouksen alustava asialista

- Toimeenpanosuunnitelman päivittäminen

- Kansalaisyhteiskuntavisiota koskevan työsuunnitelman hyväksyminen
- Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännölliset esteet

12 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.15.

Liitteet

Liite 1 Norminpurku

Liite 2 Työryhmän pöytäkirjaluonnos 9/2024 22.10.2024

Liite 3 Tilannekatsaus 11/2024

Liite 4 Suunnitelma kansalaisyhteiskuntavision muodostamiseksi

Liite 5 Valtionavustuskäytänteiden uudistaminen

Liite 6 Kansalaisjärjestöille relevantteja EU-rahoitusohjelmia

Jakelu

Työryhmän puheenjohtajat, jäsenet ja varajäsenet, kutsutut asiantuntijat